

праксе, било би вероватно најисправније схватити два мишљења о којима је овде реч више као својеврсне тежње, него као заокружена учења. Занимљиво је приметити како су те две тежње, додуше не увек непосредно, него понекад запретеним начином, довеле до два низа судских пресуда, који се разликују у суштинском приступу проблему реституције.

3. Два низа судских одлука. Два низа судских одлука у вези с проблемом који нас овде занима разликују се у основном приступу, односно у схватању карактера или природе повреде права на мирно уживање имања из члана 1. Додатног протокола уз Конвенцију. Овај протокол је једини који нема званичну ознаку броја, зато што је у време усвајања био једини. Уобичајено се назива Првим протоколом, па ће тако бити означаван и у овом тексту. Док један низ одлука у лишавању имања ранијег сопственика види трајну повреду права, или како се још каже, трајну ситуацију, други низ почива на схватању да је лишење својине односно имања један тренутни чин, који се догодио у прошлости и ништа више од тога. Тај тренутни чин, по овом другом схватању, израженом у низу пресуда, није створио никакву трајну ситуацију.

3.1. Трајна повреда права. Идеју о трајној повреди права на мирно уживање имања затичемо у пресуди предмета Лоизиду против Турске. Подносиатеља представке, кипарска држављанка настањена на острву, се по члану 1. Првог протокола жалила да јој је услед турског запоседања северног Кипра онемогућен приступ непокретном имању на том делу острва. Одлучујући о меритуму, Суд је овако закључио: „Као последица чињенице да је подносиатељки представке био онемогућен приступ (њеном) земљишту од 1974. она је над овим изгубила надзор, као и сваку другу могућност да користи и ужива своје имање. Трајно онемогућавање приступа (земљишту) се због тога мора сматрати задирањем у њена права по члану 1. Првог протокола.“

Суд је у овој пресуди схватио дугогодишње понашање турских оружаних снага на северном Кипру као непрекинуто кршење одредаба о мирном уживању имања, какво јемчи европско право људских права.

Подноситеља представке је, услед познатих прилика на северу острва, била лишена елементарне могућности да приступи свом имању. Таква ситуација је до тренутка кад се пред Судом поставило питање трајала више од 16 година и суштински је утицала на однос подносиатељке представке као сопственице према предмету њене својине. Суд је овакво чињенично стање оценио као трајну или како се још каже, континуирану повреду, која се управо састоји у спречавању приступа једном добру.

И у пресуди међудржавног спора Кипар против Турске Суд је утврдио да спречавање расељених лица да приступе својим имањима представља трајну повреду члана 1. Првог протокола. Суд се о томе овако изразио: „Постоји трајна повреда члана 1. Првог протокола у односу на кипарске